

POZOROVÁNÍ

POZOROVÁNÍ

na rozdíl od běžného pozorování má vědecké pozorování odlišný účel, obsah, průběh a výsledky

kvantitativní i kvalitativní přístup

zkoumáme lidské chování, jednání, reakce, verbální projevy, interakce, vztahy, prostředí

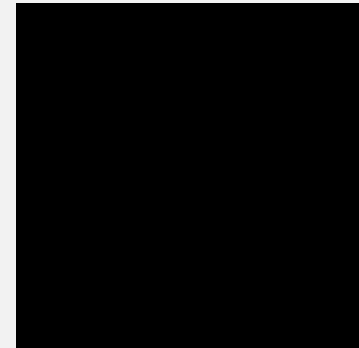
můžeme pozorovat sami sebe i někoho jiného, v přirozeném prostředí či uměle navozené situaci

bývá využíváno jako součást výzkumu společně s dotazníky, rozhovory nebo jinými metodami

patří sem i eye tracking - sledování pohybu očí subjektu pomocí aplikace - bez přítomnosti výzkumníka

POSTUP POZOROVÁNÍ (PODLE WILDEMUTHOVÉ)

1. plánování pozorování, výběr prostředí
2. pozorování
3. záznam
4. kategorizace a třídění poznatků
5. analyzační fáze
6. opuštění výzkumu

POZOROVÁNÍ ZÚČASTNĚNÉ A NEZÚČASTNĚNÉ

zúčastněné

- výzkumník je součástí zkoumané skupiny, podílí se na jejích aktivitách, stává se jedním z aktérů
- dochází k interakci mezi pozorovatelem a pozorovaným
- nelze jej plně standardizovat

nezúčastněné

- výzkumník zůstává vně sledované skupiny

DĚLĚNÍ POZOROVÁNÍ

standardizované

má přesně danou formu

předem určené pozorovací kategorie

je určen cíl pozorování i podoba výzkumu (například čas a místo)

snažší spolupráce více výzkumníků na jednom projektu

nestandardizované

předem určen pouze cíl či předmět pozorování

polostandardizované

kombinuje pozorování standardizované a nestandardizované

POZOROVÁNÍ SKRYTÉ A OTEVŘENÉ

skryté

- studované subjekty neví o výzkumu
- riziko odhalení výzkumníka - výzkum může být po odhalení zmařen, subjekty se nadále nechtějí výzkumu účastnit
- možné etické problémy

otevřené

- studované subjekty jsou s výzkumem seznámeny, vědí, že jsou zkoumány
- riziko, že se budou subjekty chovat jinak, než by se chovaly, kdyby o výzkumu nevěděly, budou se kontrolovat, chovat nepřírozně

MOŽNOSTI ZÁZNAMU POZOROVÁNÍ

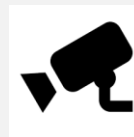
diktafon

fotoaparát

kamera

mobilní telefon

záznamník

pozorovací arch

oční snímače

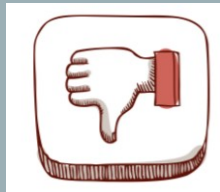
- metoda sledování pohybu očí

VÝHODY

- detailní popis pozorovaného subjektu
- zkoumání problému do hloubky
- probíhá v přirozeném prostředí, zachycuje bezprostřední zkušenost
- generování hypotéz
- poskytuje velké množství informací o chování subjektů
- při skrytém pozorování se lidé chovají přirozeně, výzkumník neovlivňuje svou přítomností jednání subjektů
- lze zkoumat i účastníky, kteří se nehodí pro jiný typ výzkumu (malé děti, pacienti s duševní chorobou, ...)

NEVÝHODY

- výběr prostředí a získání přístupu do něj - závislost na prostředí a okolnostech
- vysoké nároky na výzkumníka
- lze studovat pouze malé skupiny
- při zúčastněném pozorování mohou být problémem vzniklé citové vazby
- malá míra standardizace, problém výzkum replikovat a generalizovat
- časově i finančně náročné
- obtížné získávání souhlasů
- nelze využít k výzkumu toho co si lidé myslí či co cítí
- výsledky může narušit přílišná interakce pozorovatele a pozorovaného

ZDROJE

https://is.muni.cz/el/1421/podzim2016/VIKBA12/um/65951685/Pozorovani__videostudie__analyza_dokumentu.pdf

http://wiki.knihovna.cz/index.php?title=Z%C3%BA%C4%8Dastn%C4%9Bn%C3%A9_pozorov%C3%AIn%C3%AD

https://is.bivs.cz/th/9304/bivs_m/Diplomova_prace_Musilova_Tereza.txt

http://wiki.knihovna.cz/index.php?title=Nez%C3%BA%C4%8Dastn%C4%9Bn%C3%A9_pozorov%C3%AIn%C3%AD